

HYVINVOINTISUUNNITELMA 2022

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Kuntalaki (2015/410) määrittelee kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtimisen keskeiseksi kunnan perustehtäväksi. Terveystenhuoltolain (1326/2010) luvussa 2 määritellään laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten terveyden edistämiseksi. Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) on rakenteellisen sosiaalityön käsitteen lisäksi useita vastaavia mainintoja kunnan tehtävistä.

Näiden lisäksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä ohjataan useissa muita hallinnonaloja koskeissa laeissa, kuten maankäyttö- ja rakennuslaissa, perusopetuslaissa, kuntien kulttuuritoimintalaissa ja elintarvikelaissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tehtävä. Sen tavoitteena on

1. lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä
2. ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä ja
3. vahvistaa osallisuutta.

Hyvinvointia ja terveyttä edistetään kaikilla kunnan toimialoilla. Se parantaa kuntalaisten elämänlaatua, lisää työllisyyttä ja tuottavuutta sekä hillitsee sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua. Kunnan tehtävänä on seurata asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä eri väestöryhmissä. Tämä tarkoittaa tiedon tuottamista esimerkiksi sosioekonomisen aseman, koulutustaustan tai asuinalueen mukaan.

Tieto on strategisten tavoitteiden perusta. Tavoitteiden täytyy perustua paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin. Toimenpiteet tukevat strategisia tavoitteita. Toimenpiteitä seurataan ja niistä raportoidaan valtuustolle vuosittain. Lisäksi kerran valtuustokaudessa valmistellaan laajempi hyvinvointikertomus.

Utajärvellä toimimme seuraavasti;

- Hyvinvointikertomuksen läpikäynti valtuustokauden päätteeksi
- Hyvinvointisuunnitelma/kertomus erillisenä dokumenttina, valtuustokauden aluksi, jolloin kertomus myös hyväksytään
- Hyvinvointisuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteutumista seurataan ja niistä raportoidaan valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointi on utajärveläisille mukavaa oloa, terveyttä ja kehittymismahdollisuuksia, joita tuemme kunnan tarjoamilla peruspalveluilla. Hyvinvointi kumpuaa mielenrauhasta – inhimillisistä kohtaamisista, turvallisesta ympäristöstä ja huolta pitävästä onnellisesta yhteisöstä

Hyvinvointipalveluiden tavoitteena on kokonaisvaltainen ja laaja-alainen kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen strategisten tavoitteiden ja hyvinvointikertomukseen linjattujen painopisteiden ohjaamana. Utajärven kunta on allekirjoittanut maakunnallisen hyvinvointisopimuksen vuosille 2019-2025, jossa kunnat ovat sitoutuneet yhteiseen hyvinvointikäsitykseen ja haluun edistää ja kehittää pohjoispohjalaisten hyvinvointia.

Hyvinvoinnin edistämistyötä tehdään poikkihallinnollisesti jokaisella kunnan toiminta-alueella. Palvelut, joita kunta järjestää kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja toteutumiseksi ovat hyvinvointipalveluita.

Hyvinvointipalveluiden vastuualueelle kuuluvat liikunta- ja nuorisotyö, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, etsivä nuorisotyö ja maahanmuuttopalvelut. Hyvinvointipalveluista vastaa hyvinvointijohtaja. Kulttuuripalveluissa työskentelevät kulttuurituottaja, kirjaston kaksi kirjastovirkailijaa ja yksi kirjastonhoitaja, nuoriso- ja liikuntapalveluissa liikunnanohjaaja ja nuoristyöntekijä sekä 50% ohjaaja, maahanmuuttopalveluissa maahanmuuttotyöntekijä ja hyvinvointikoordinaattori 50% maahanmuuttotyössä ja 50% hyvinvoinnin – ja terveyden edistämisessä, sekä etsivä nuoristyöntekijä (osittain projektirahoituksella).

Hyvinvointikortit

Hyvinvointipalveluiden toimintaa ohjaa hyvinvointisuunnitelmaan ja kertomukseen sisältyvät hyvinvoinnin kehittämisen ja edistämisen painopisteet.

Nämä ovat kirjattu hyvinvointi (hyte-)kortteihin, joiden tarkoitus on nostaa tärkeimmät strategiset painopisteet kolmesta eri ryhmästä näkyviin.

Ryhmät ovat lapset- ja nuoret, kaikki kuntalaiset ja ikäihmiset. Kortteihin laaditaan tavoitteellisesti painopistealueet, suunnitelmat, resurssit ja mittarit, joiden avulla toiminnasta raportoidaan valtuustolle vuosittain.

Näiden avulla hyvinvointityön vaikutuksia seurataan ja arvioidaan. Lisäksi raportoinnin tukena on kerran valtuustokaudessa tehtävä onnellisuuskysely

Lapsi- ja nuorisokortin strateginen tavoite: Utajärvisillä lapsilla ja nuorilla on edellytykset onnelliselle lapsuudelle ja nuoruudelle. Lapsiperheet ovat osa välittävää yhteisöä. Utajärvellä on turvallista asua ja elää. Nuorilla on hyviä harrastuksia, tervettä tekemistä ja kavereita. Päiväkotit ja koulu ovat hyvinvointiyhteisöjä.

Kaikki kuntalaiset-kortin strateginen tavoite: Hyvä elämä Utajärvellä

Ikäihmiset-kortin strateginen tavoite: Aktiivinen ja turvallinen ikääntyminen

Valtuustokauden hyvinvoinnin edistämisen strategiset kärkitavoitteet ovat:

1. Iäkkäiden kotona pärjäämisen tukeminen
2. Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta
3. Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta

Hytekortit ja niiden tavoitteet sekä toimenpiteet

Lapset- ja nuoret. Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta.			
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT	ARVIOINTIMITTARIT
1. Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli	Tarjoamme monipuolista harrastus- ja kerhotoimintaa lapsille ja nuorille. Harrastamisen suomen mallin	Nuoriso- ja liikuntatoimi 4H Järjestöt Oulujoki-opisto	Osallistuja / kerho Lasten- ja nuorten psykologipalveluiden käyttö

	kehittäminen jatkuvaaksi toiminnaksi. Lasten vahvuuksien löytäminen ja vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja koulussa. Vanhemmuuden tukeminen luentojen ja varhaisen puuttumisen avulla. Lape-toiminnan jatkuminen ja perhekeskustoiminnan käsikirjan mukainen toiminta toimii saumattomasti. Ulkoilu- ja retkeilyreittien sekä makkaran paistopaikkojen ja laavujen kunnossapito. Luontokasvatuksen huomioiminen ja edellytysten mahdollistaminen kunnassa.	Urheiluseurat Hyvinvointipalvelut Kasvatuspalvelut Oulunkaaren kuntayhtymän sosiaali- ja kouluterveydenhuolto Vanhempaintoimikunta Nuorisovaltuusto Elinympäristöpalvelut	Lape ryhmän kokoontumisten määrä ja osallistujat Ulkoilupaikkojen käyttö
2. Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus	Koulu ja varhaiskasvatus kannustavat jokaista lasta löytämään omat vahvuudet ja positiiviset puolet. Käytössä positiivisuus pedagogiikan menetelmät. Koulu ja varhaiskasvatus huomioivat lasten yksilölliset tarpeet. Varhaiskasvatuksessa toiminta pienryhmissä. Koulu ja varhaiskasvatus tekevät	Koulun henkilökunta Varhaiskasvatuksen henkilökunta	Kouluterveyskyselyn vastaukset Moniammatillisten oppilashuoltoryhmien kokoontumisten määrä Kunnassa asuvat alle 17v lapset Opettajien osallistuminen vanhempaintoimikunna n kokouksiin

moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden ja kodin kanssa. Koulun ja vakan tehtävä on opettamisen ohella myös kasvattaa yhteistyössä kotien kanssa. Oppilashuollon tarpeen ja määrän arviointi säännöllisesti, huomioiden erityisesti koronan vaikutukset lapsiin ja nuoriin. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja puuttumisen osaamisen lisääminen varhaiskasvatukseen ja kouluun. Lapsiperhepaketin jatkuminen. Maksuton varhaiskasvatus, kotihoidontuen kuntalisä ja ip-ap toiminnan järjestäminen 0-3 luokkalaisille. Seurakunnan perhekerhon jatkuminen, sekä seurakunnan järjestämät kerhot jatkuvat Ympäristön siisteys ja turvallisuus, leikki- ja liikuntapaikat ovat kunnossa Koulun- ja varhaiskasvatuksen ruokailun merkitys ja arvostus sekä	Seurakunnan nuorisotyöntekijä Elinympäristöpalvelut Ruokapalvelun työntekijä koululla ja varhaiskasvatuksessa	Oppilashuolto suunnitelman toteuttaminen Yhteydenottomäärät sosiaalihuollon palveluihin Lasten määrä varhaiskasvatuksessa Osallistujat kerhoihin ja perhekerhoon. Leikkipaikkojen käyttö, kokemustieto Kouluterveyskyselyn vastaukset kouluruokailuun liittyen
---	--	--

[illegible]

	Terveystiedon opetuksen kautta liikunnallisen elämäntavan merkitys yksilön terveydessä Liikennepuisto Seikkailupuisto		Valinnaiskurssien määrä, toteutuminen ja osallistujamäärät Puisto valmis v. 22 loppuun mennessä Valmis v. 23
5. Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen	Nuorten masennus ja mielenterveysongelmien ennaltaehkäisy Mielenterveyden EA Matalan kynnyksen päihdepalvelut Koulun päihdevalistustyö ja sen lisääminen -> selkeä suunnitelma päihdevalistuksesta Ennalta ehkäisevän päihdetyön suunnitelma Koulutusta päihteiden käytön tunnistamisesta sekä puheeksi ottamisesta kaikille ehkäisevää päihdetyötä tekeville tahoille. Digipelaamiseen liittyvät riskit ja haitat huomioidaan toiminnassa ja ennaltaehkäisevässä työssä.	Psykiatrinen sairaanhoitaja OUK Päihdetyöntekijä OUK Koulupsykologi Kouluterveydenhoitaja Koulukuraattori Nuorisotyöntekijä Etsivä ntt Kasvatuspalvelut Hyvinvointipalvelut	Käyntimäärien kehitysmt-hoitajalla Tapahtumia tai tilaisuuksia/ vuosi Nuorisopsykiatrian esh avohoitokäynnit 13-17 vuotiailla

Kaikki kuntalaiset.

Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT	ARVIOINTIMITTARIT
------------	--------------	-----------	-------------------

1. Työllisyyden edistäminen	Työllisyysuunnitelma; työmatkajärjestelyjen kehittäminen; etätönn mahdollisuudet	Työllisyyspalvelut	Nuorisotyöttömien määrä
	Työllistämme nuoria kesätyöllistämisen ja kerhotoiminnan työllistämisen kautta	4H Järjestöt Hyvinvointipalvelut	Työttömien määrä Koulutustaso Verotulot €/as
	Avoimet työpaikat ja työnhakijat kohtaavat toisensa, yhteistyö yrittäjien kanssa	Utajärven yrityspuisto	Yritysten määrä Montako henkilöä välitetty yrityksiin
	Yrityspuiston kanssa tiivis yhteistyö ja yrityspuisto tarjoaa työssäoppimismahdollisuuksia		Yritysten tarjoaman työssäoppimismahdollisuudet Työmarkkinatuen kuntaosuus
	Yrittäjähyvinvointia tukeva kiertue		Siirtymiset eteenpäin
	Palkkatuki ja työkokeilut	TE-toimiston palvelut	Tonttien myynti yritystoimintaan
	Kuntouttava työtoiminta ja yksilövalmennus	Etsivä nuorisotyöntekijä	
	Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastukset		
	TYP-palvelut		
	Maankäytön tehokas suunnittelu	Elinympäristöpalvelut	
2. Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä	Monipuoliset harrastusmahdollisuudet	Oulujoki-opisto	Osallistujamäärät
	Erilaisia ryhmiä	Liikuntatoimi	
	Maksuttomuus/alhaiset osallistumismaksut	Seuratoiminta	Myönnettyjen avustusten määrä
	Sähköiset palvelut		Tuki- ja liikuntaelinsairaudet perusterveydenhuollon lääkärin avosairaanhoidon
	Laadukkaat ja monipuoliset		

	kirjastopalvelut, kehitämme myös digilaitteiden lainaustoimintaa	Kirjastopalvelut	vastaanoton käyntisyynä, % kirjatuista käyntisyistä Digilaitteiden lainaustoiminta käynnistynyt
3. Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen	Liikuntaraati Erilaisia liikuntaryhmiä ja -muotoja Ryhmiä maksuttomuus/alhaiset hinnat Erilaiset tempaukset ja haasteet	Liikuntatoimi, hyvinvointipalvelut Urheiluseurat Järjestöt Kyläseurat	Osallistujamäärät tapahtumiin Osallistujamäärät harrasteryhmiin Liikuntaryhmien määrä
4. Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen	Ehkäisevän päihdetyön ohjelma 2021-2030 Ennaltaehkäisevä päihdetyö huomioidaan etsivän nuorisotyön tapaamisissa ja on osana kokonaistyötä Varhainen puuttuminen ja päihdevalistus koulussa on huomioitu	Päihdetyöntekijä Etsivä nuorisotyöntekijä Nuorisotyöntekijä EPT kuuluu kaikille kunnan hallintoaloille, järjestöille ja yhdistyksille sekä kuntalaisille	Päihdetyöntekijän asiakamäärät Kouluterveyskysely Kokemustieto
5. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kehittäminen	Osallisuusohjelma, elinvoimasopimus EVA käytössä säännöllisesti Tapahtumien järjestäminen yhteistyössä, tapahtumakalenteri Maahanmuuttotyön yhteistyö kunnan eri toimijoiden kanssa	Järjestöt Kyläseurat Kulttuuritoimi Kaikki kuntalaiset Maahanmuuttotyö	Järjestöavustusten keskimääräinen euroa/asukas Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa Järjestöyhdyshenkilö nimetty Osallistujamäärät KV-Klubin toiminta

	Elävä tori, Untorock ja muut tapahtumat Yhteiset kohtaamispaikat, kuten kylätalot käytössä Yhteisen kohtaamispaikan selvittely Kirjaston Sofian kammarin näyttelytilan avoin näyttelyhaku ja näyttelytoiminta		Kylätalojen käyttö ja tapahtumien määrät Tila löydetty ja käytössä Hakemuksia ja toteutuneita näyttelyitä
6. Turvallisuuden edistäminen	Turvallisuussuunnitelma on osa hyvinvointisuunnitelmaa	Hyvinvointipalvelut Elinympäristöpalvelut	Kokemustieto Onnellisuuskysely
7. Kansansairauksien ennaltaehkäisy, elintavat (tupakointi ja tupakkatuotteet, päihteet, liikunta, ravitsemus, uni, mieliala)	Ravitsemussuunnitelma Elintapaneuvonta Päihdepalvelut Hyvinvointiluennot	Hyvinvointipalvelut Ouk kouluterveydenhoitaja Päihdetyöntekijä Koulusosionomi Koulukuraattori Etsivä nuoristyöntekijä Työllisyyspalvelut	Osallistujamäärät luennoille Elintapaneuvontaa saaneiden määrä

Ikäihmiset. läkkäiden kotona pärjäämisen tukeminen			
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT	ARVIOINTIMITTARIT
1. Turvallinen asuminen ja turvallisuuden tunne	Ikäohjelma 2021-2030 Liikenneturvallisuustyöryhmä Hyvät ja "terveet" asunnot; teknologia huomioiden	Elinympäristöpalvelut, kiinteistöpalvelut ICT-asiantuntija	Kotona asuvat yli 75 vuotiaat % osuus sähköisten palveluiden käyttäjämäärä

	Mielekäs elämä kotona Sopiva/ajankohtainen hoiva/hoito (palveluseteli, kotihoito, vuorohoito, kotiin annettavat palvelut) Turvalaitteiden hankinta ja asentaminen kotiin yhteistyössä kotihoidon kanssa. Omais- ja perhehoito; omais- ja perhehoitajien tukeminen, kohtaamispaikan, kokoontumisten avulla. Selvitetään tukitoimien mahdollisuuksia. Asiakas- ja palveluohjaus toimii saumattomasti ja on helposti saatavilla Senioripisteen toiminta Kyläapu Taloudellisen hyvinvoinnin huomioiminen	Oulunkaaren kuntayhtymä, vanhuspalvelut Järjestöt Hyvinvointipalvelut Srk ja kunta	Kotihoidon käyttäjämäärä Käytössä olevien palvelusetelien määrä Ruoka-avun toteutuminen
2. Yksinäisyyden vähentäminen	UlkoiluYstävä ja Ystävätoiminta Yhteiset kerhot ja tapaamiset Aktiivinen järjestötoiminta Kulttuuritoiminta, kulttuuriystävä Ikäihmisten päivätoiminta Sähköiset palvelut, matalan kynnyksen digiopastus	Järjestöt Kyläseurat Srk Oulunkaaren kuntayhtymä Hyvinvointipalvelut ICT-palvelut	Osallistujamäärät kerhoihin Järjestöjen osallistuminen tapahtumiin ja tilaisuuksiin Järjestöjen jäsenmäärät
3. Kaatumisten ehkäisy	Liukuesteet >70v	Liikuntatoimi Kulttuuritoimi	Kokemustieto

	VertaisVeturi Veturien vetämät jumpat ja ryhmät Iäkkäiden liikuntaryhmät Seniorikuntosali ja tehoharjoittelujaksot Uintimatkat ja erityisryhmien allasterapia Liikuntavälineiden lainaustoiminta	Hyvinvointipalvelut Elinympäristöpalvelut Oulunkaaren kuntayhtymä Järjestöt Kirjastopalvelut	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitajaksojen määrä 65 vuotta täyttäneillä Osallistujamäärät uintimatkoille Lainausaktiivisuus
--	---	---	--